

Prof. mr. drs. C.M. Harmsen en Mr. A. van der Schee (red.)

Surseance van betaling

WOORD VOORAF

Het Nederlandse insolventierecht kent van oudsher procedures waarin de schuldenaar met financiële problemen uitstel van betaling wordt geboden om de financiële situatie te herstellen. Die schuldenaar kan dergelijke procedures inzetten om een mogelijke liquidatie van zijn gehele vermogen te voorkomen. Bij de invoering van de huidige Faillissementswet werd zo een procedure naast het faillissement gehandhaafd met de introductie in Titel II van de 'surséance van betaling'. In de loop der jaren is de surseance geregeld aan verschillende veranderingen onderhevig geweest die gevolgen hadden voor de positie of functie van de procedure. Zo werd in 1935 de mogelijkheid van een surseanceakkoord geïntroduceerd, waarmee de schulden van schuldeisers zonder voorrang konden worden gesaneerd. In 1998 werd de algehele reikwijdte van de surseance beperkt doordat schuldenaren zonder beroep of bedrijf werden uitgesloten van de procedure. Meer recent is met de inwerkingtreding van de Wet homologatie onderhands akkoord (WHOA) naast de surseance een tweede herstructureringsinstrument geïntroduceerd dat ondernemingen met financiële problemen kunnen inzetten om een dreigend faillissement af te wenden.

Onveranderd sinds de invoering van de Faillissementswet is de vraag naar de relevantie van de surseance, meestal ingegeven door het relatief beperkte succesvolle gebruik van de procedure om ondernemingscontinuïteit te waarborgen. Dit neemt niet weg dat naast dit doel van de wetgever de surseance in de loop der jaren ook andere (praktijk)functies heeft gekregen. Zo is de surseance niet alleen regelmatig een sluiproute naar faillissement, maar biedt de surseance ook een mogelijkheid om een faillissement voor te bereiden, bijvoorbeeld ter voorkoming van abrupte discontinuïteit van de bedrijfsvoering van de schuldenaar. Verder biedt de surseance specifieke mogelijkheden voor coördinatie bij schuldenaren met grote aantallen schuldeisers en heeft de surseance ook in het kader van internationale herstructureringen zijn meerwaarde laten zien.

Tegen deze achtergrond verrast dat de surseance weinig structurele aandacht krijgt in literatuur. De redactie van dit boek heeft dan ook terecht aanleiding gezien om met een breed spectrum aan auteurs de surseanceregeling uitvoerig te belichten. Daarbij komen de verschillende fasen van de surseance aan bod, met specifieke aandacht voor praktijkrelevante thema's. Zo wordt ingegaan op het verzoek tot de surseance, de verlening, de verlenging en de rechtsgevolgen van de surseance. Er wordt ook ingegaan op de belangrijkste actoren in de procedure. Bijzondere aandacht is er voor de rol en de koersbepaling van een bewindvoerder in de surseance, maar ook voor verschillende rechtspersonen en personenvennootschappen als schuldenaar. Daarnaast is aandacht voor de relevantie van de surseance in een internationale context. Er wordt verder ingegaan op belangrijke procedurele en vermogensrechtelijke aspecten van surseances, waaronder het indienen van vorderingen, de betekenis van de surseance voor voorrang, verhaals- en verrekeningsmogelijkheden van schuldeisers. Tot slot komen het surseanceakkoord en het einde van de procedure uitvoerig aan bod.

Het boek geeft een omvangrijke bespreking van de surseanceregeling, het is verdiepend en heeft oog voor zowel de juridische als de praktische aspecten van de procedure. Daarmee vult het boek niet alleen een gat in de beperkte recente literatuur over de surseance, maar biedt het de praktijkjurist actuele handvatten over de wijze waarop de surseance kan worden aangewend. De redactie neemt dit boek dan ook met veel waardering op in de serie Recht en Praktijk – Insolventierecht.

Mr. dr. drs. J.M.G.J. Boon/Leiden
Mr. K.A. Messelink/Apeldoorn
Prof. mr. R.J. de Weijs/Amsterdam

Juli 2026

INHOUDSOPGAVE

Woord vooraf / V

Inleiding / VII

HOOFDSTUK 1

Verzoek, verlening en verlenging / 1

Alice van der Schee

- 1.1 Inleiding / 1
- 1.2 Wie kan om een surseance van betaling verzoeken? / 1
- 1.3 Relatieve bevoegdheid van de rechtbank / 2
- 1.4 Verzoekschrift en bijlagen / 3
- 1.5 Gronden voor het verzoek / 4
- 1.6 Voorlopige verlening / 4
 - 1.6.1 Publicatie / 6
 - 1.6.2 Geen rechtsmiddel tegen voorlopige verlening / 6
 - 1.6.3 Wel recht van verzet bij ontbreken internationale bevoegdheid / 6
- 1.7 Schuldeisersvergadering / 7
 - 1.7.1 Crediteurenlijst / 9
 - 1.7.2 Stemming en quorum tijdens schuldeisersvergadering / 9
 - 1.7.3 Stemmen door preferente schuldeiser bij verlening of verlenging / 11
- 1.8 Criteria voor definitieve verlening surseance / 11
 - 1.8.1 Stemming / 12
 - 1.8.2 Gegronde vrees voor benadeling / 12
 - 1.8.3 Vooruitzicht op bevrediging van schuldeisers / 12
 - 1.8.4 Eigen beoordeling door rechtbank / 13
- 1.9 Beschikking / 13
 - 1.9.1 Afwijzing verzoek zonder faillietverklaring / 14
 - 1.9.2 Afwijzing verzoek met faillietverklaring / 14
- 1.10 Rechtsmiddelen / 15
 - 1.10.1 Formaliteiten voor hoger beroep / 15
 - 1.10.2 Behandeling van het hoger beroep / 16
- 1.11 Verlenging van de surseance / 16
- 1.12 Biedt surseance bescherming tegen faillissement? / 17
 - 1.12.1 Surseance na uitgesproken faillissement? / 17
- 1.13 Openbaar register / 18

HOOFDSTUK 2

Hoofdrospelers / 19

Angelina Bakker en Stijn Zonneveld

- 2.1 De bewindvoerder / 19
 - 2.1.1 Benoeming en ontslag / 19
 - 2.1.2 Taken en bevoegdheden / 21
 - 2.1.3 Verslaglegging / 28
 - 2.1.4 Salaris en verschotten / 29
 - 2.1.5 Aansprakelijkheid / 31
- 2.2 De schuldenaar / 34
- 2.3 De rechter-commissaris / 35
 - 2.3.1 Benoeming / 35
 - 2.3.2 Taken en bevoegdheden / 36
 - 2.3.3 Beroep tegen beschikkingen / 38
 - 2.3.4 Bepalingen ter bescherming van de belangen van de schuldeisers / 39
- 2.4 Overige belanghebbenden en betrokkenen / 40
 - 2.4.1 Schuldeisers / 40
 - 2.4.2 Deskundigen en getuigen / 41
 - 2.4.3 Bestuurders, aandeelhouders en commissarissen / 42

HOOFDSTUK 3

Surseance: rechtskarakter en gevolgen / 45

Stef Leijten, Thom Broer, Jelle Beerens, Aaron Bouman en Indrah Heuzinkveld

- 3.1 De beginselen van de surseance / 45
 - 3.1.1 Hoofddregels en voornaamste gevolgen / 45
 - 3.1.2 Voor welke vorderingen werkt de surseance? / 45
 - 3.1.3 Fixatiebeginsel / 46
 - 3.1.4 Paritas creditorum / 48
 - 3.1.5 Beslag en executie bij uitstel van betaling / 49
 - 3.1.6 Derdenbeslag / 50
 - 3.1.7 Gevolgen van de surseance voor procedures / 51
 - 3.1.8 Medewerking bewindvoerder / 51
- 3.2 Wederkerige overeenkomsten / 54
 - 3.2.1 Gestanddoening / 54
 - 3.2.2 Termijnzaken / 55
 - 3.2.3 (Scheeps)huurkoop en financial lease / 55
 - 3.2.4 Huur, operational lease en pacht / 56
 - 3.2.5 Agentuurovereenkomst / 58
 - 3.2.6 Doorleveringsplicht nutsleveranciers / 59
 - 3.2.7 Arbeidsovereenkomst / 59
- 3.3 De afkoelingsperiode in surseance / 62
 - 3.3.1 Termijn van de afkoelingsperiode / 64

- 3.3.2 Rechten van derden en bewindvoerder tijdens afkoelingsperiode / 64
- 3.3.3 Art. 241b Faillissementswet / 66
- 3.3.4 Art. 241c Faillissementswet / 67
- 3.3.5 Art. 241d Faillissementswet / 68
- 3.3.6 Art. 241e Faillissementswet / 69

HOOFDSTUK 4

Analyse, maatregelen en koers van de bewindvoerder / 71

Paul Kuipers en Niels Vermunt

- 4.1 Inventarisatie en analyse / 71
- 4.2 Noodverband en eerste maatregelen / 78
- 4.3 De slag om liquiditeit / 82
- 4.4 Liquiditeitsprognose / 86
- 4.5 Andere maatregelen / 88

HOOFDSTUK 5

Rechtspersonen en personenvennootschappen / 91

Ben Schuijling en Evert Verwey

- 5.1 Algemeen / 91
- 5.2 Besloten en naamloze vennootschap / 92
- 5.2.1 Het bestuur / 92
- 5.2.2 Raad van commissarissen / 94
- 5.2.3 Algemene vergadering van aandeelhouders / 95
- 5.3 Vereniging, stichting en coöperatie / 96
- 5.4 Vennootschap onder firma / 97
- 5.5 Commanditaire vennootschap / 97
- 5.6 Ondernemingsraad / 97
- 5.7 Vaststelling jaarrekening / 98
- 5.8 Groepen van rechtspersonen en vennootschappen / 99
- 5.9 Fusie en splitsing / 101

HOOFDSTUK 6

Internationale surseances / 103

Robert van Galen

- 6.1 Surseance is geen populair insolventie-instrument / 103
- 6.2 Internationale surseances / 103
- 6.3 Internationale bevoegdheid / 106
- 6.4 Surseance of faillissement vanuit buitenlands perspectief / 107
- 6.5 Surseance of WHOA vanuit buitenlands perspectief / 109
- 6.6 Toekomst voor de pure surseance in internationale gevallen / 113

HOOFDSTUK 7

Indienen van vorderingen / 115

Ruben Berghuis, Barbara van Gangelen en Juliette van de Wiel

- 7.1 Inleiding / 115
- 7.2 Doel van de indiening en toetsing in surseance / 115
 - 7.2.1 Geen verificatieprocedure / 115
 - 7.2.2 Bijkomende functies van indiening / 116
 - 7.2.3 Andere algemene uitgangspunten / 116
- 7.3 Vorderingen die in aanmerking komen voor indiening / 117
 - 7.3.1 Concurrente vorderingen / 117
 - 7.3.2 Bestaande voor aanvang van de surseance / 117
- 7.4 Vorderingen die niet in aanmerking komen voor indiening / 118
 - 7.4.1 Vorderingen ten aanzien waarvan de surseance niet werkt: preferente vorderingen, alimentatie en huurkoop / 119
 - 7.4.2 Gevolgen van indiening / 119
 - 7.4.3 Waarschuwingsplicht bewindvoerder / 119
 - 7.4.4 Indiening van 'feitelijk preferente' vorderingen / 120
- 7.5 De procedure voor indiening en toetsing / 121
 - 7.5.1 Wijze van indiening / 121
 - 7.5.2 Termijn voor indiening en aankondiging aan schuldeisers / 123
 - 7.5.3 Erkenning en betwisting van vorderingen / 125
 - 7.5.4 Crediteurenlijst en terinzagelegging / 130
- 7.6 Wettelijke bepalingen voor bepaalde categorieën van vorderingen / 132
 - 7.6.1 Rentevorderingen / 132
 - 7.6.2 Vorderingen onder ontbindende voorwaarde / 133
 - 7.6.3 Vorderingen van onbepaalde, onzekere of niet in Nederlands geld uitgedrukte waarde / 133
 - 7.6.4 Vorderingen aan toonder / 134
 - 7.6.5 Vorderingen die hoofdelijk verschuldigd zijn / 136
 - 7.6.6 Vorderingen onder opschortende voorwaarde / 137
 - 7.6.7 Vorderingen onder tijdsbepaling / 138
 - 7.6.8 Vóór aanvang van de surseance vervallen alimentatietermijnen / 140
 - 7.6.9 Overige bijzondere vorderingen / 140

HOOFDSTUK 8

Voorrang, verhaal en verrekening / 143

Karen Harmsen

- 8.1 Inleiding / 143
- 8.2 Pand- en hypotheekrecht / 144
 - 8.2.1 Algemeen / 144
 - 8.2.2 Relevantie onderscheid gedekt en niet-gedekt deel vordering / 145
- 8.3 Voorrechten / 147

- 8.3.1 Algemene en bijzondere voorrechten / 147
- 8.3.2 Fiscaal voorrecht / 148
- 8.4 Retentierecht / 148
- 8.5 Alimentatie en (scheeps)huurkoop / 149
- 8.5.1 Alimentatieverplichtingen / 149
- 8.5.2 Termijnen van (scheeps)huurkoop / 150
- 8.6 Feitelijke voorrang / 150
- 8.6.1 Algemeen / 150
- 8.6.2 Eigendomsvoorbehoud / 150
- 8.6.3 Recht van reclame / 152
- 8.6.4 Persoonlijke zekerheden / 152
- 8.7 Verrekening / 153
- 8.7.1 Inleiding / 153
- 8.7.2 Verrekening tijdens surseance van betaling / 153
- 8.7.3 Verrekening na schuldovername van cessie voorafgaand aan surseance van betaling / 155
- 8.7.4 Overgang naar faillissement / 156

HOOFDSTUK 9

Boedelschulden in surseance / 157

Daisy Nijkamp, Dario Baltussen en Sam Stap

- 9.1 Algemeen / 157
- 9.2 Categorieën van boedelschulden in surseance / 157
- 9.2.1 Categorie 1 van boedelschulden in surseance / 158
- 9.2.2 Categorie 2 van boedelschulden in surseance / 159
- 9.2.3 Categorie 3 van boedelschulden in surseance / 163
- 9.3 Rechtspositie boedelcrediteuren / 164
- 9.4 Verrekening van boedelschulden / 165
- 9.5 Negatieve boedel / 165

HOOFDSTUK 10

Het akkoord: inleiding en totstandkoming / 167

Karien van Boekel en Joost den Hollander

- 10.1 Inleiding / 167
- 10.2 Doel en rechtskarakter akkoord / 168
- 10.3 Vorm en inhoud akkoord / 170
- 10.3.1 Algemeen / 170
- 10.3.2 Percentageakkoord / 171
- 10.3.3 Liquidatieakkoord / 172
- 10.3.4 Debt for equity swap / 172
- 10.3.5 Vaststelling van vorderingen & minnelijke regeling / 172
- 10.4 Totstandkoming akkoord / 173

- 10.4.1 Sursiet biedt het akkoord aan / 173
- 10.4.2 Tijdstip aanbidding (bij of na surseanceaanvraag) / 174
- 10.4.3 Rol bewindvoerder / 174
- 10.4.4 Adressaat van het akkoord / 175
- 10.4.5 Wijze van aanbidding / 175
- 10.4.6 Publicatieverplichtingen / 175
- 10.4.7 Intrekken ontwerpakkoord niet mogelijk / 176
- 10.4.8 Dagbepalingen / 177
- 10.5 Behandeling akkoord / 177
- 10.5.1 Uitstel / 177
- 10.5.2 Verschijnen van schuldeisers / 178
- 10.5.3 Volgorde van de vergadering / 178
- 10.6 Stemming akkoord / 181
- 10.6.1 Stemverhoudingen / 181
- 10.6.2 Vaststelling akkoord door de rechter-commissaris / 181
- 10.7 Proces-verbaal schuldeisersvergadering en verbetering / 182
- 10.8 Akkoord verworpen / 183
- 10.9 Akkoord aangenomen / 184
- 10.10 Brandaris-regeling / 184

HOOFDSTUK 11

Het akkoord: Homologatie en rechtsgevolgen / 187

Karien van Boekel en Joost den Hollander

- 11.1 Inleiding / algemeen / 187
- 11.2 De homologatiezitting / 187
- 11.3 Homologatiecriteria / 189
- 11.3.1 Inleiding / 189
- 11.3.2 Baten boedel gaan akkoordsom te boven (art. 272 lid 2 onder 1 Fw) / 190
- 11.3.3 Nakoming onvoldoende gewaarborgd (art. 272 lid 2 onder 2 Fw) / 191
- 11.3.4 Bedrog, begunstiging of andere oneerlijke middelen (art. 272 lid 2 onder 3 Fw) / 193
- 11.3.5 Loon en verschotten deskundigen en bewindvoerders (art. 272 lid 2 onder 4 Fw) / 195
- 11.3.6 Andere gronden (art. 272 lid 3 Fw) / 196
- 11.4 Rechtsgevolgen homologatie akkoord / 198
- 11.4.1 Einde surseance / 198
- 11.4.2 Gevolgen voor bewindvoerder en sursiet / 198
- 11.4.3 Akkoord verbindend en executoriale titel / 199
- 11.4.4 Gevolgen voor derden: Third party releases / 200
- 11.4.5 Fiscale gevolgen van homologatie akkoord / 201
- 11.5 Rechtsgevolgen weigering homologatie / 202
- 11.5.1 Eindigen surseance en opvolgend faillissement / 202
- 11.5.2 Opvolgende WHOA / 203
- 11.5.3 Opvolgende schuldsanering natuurlijke personen / 203
- 11.6 Rechtsmiddelen tegen homologatiebeschikking / 204
- 11.7 Mogelijkheden gehomologeerd akkoord aan te tasten / 205

- 11.7.1 Ontbinding akkoord / 205
- 11.7.2 Geen mogelijkheid vernietiging akkoord / 206

HOOFDSTUK 12

Einde van de surseance / 207

Lucas van Walraven

- 12.1 Einde voorlopige surseance na verzet schuldeiser / 207
- 12.2 Einde voorlopige surseance door afwijzing verzoek definitieve verlening / 207
- 12.3 Einde definitieve surseance door verstrijken termijn / 208
- 12.4 Einde definitieve surseance door afwijzing verzoek verlenging / 208
- 12.5 Einde voorlopige of definitieve surseance door intrekking door rechtbank / 208
- 12.6 Intrekkinggronden / 211
 - 12.6.1 Kwade trouw / 211
 - 12.6.2 Benadeling schuldeisers / 211
 - 12.6.3 Daden van beheer of beschikking / 211
 - 12.6.4 Schenden wettelijke bepalingen en rechterlijke voorwaarden / 212
 - 12.6.5 Staat van de boedel en vooruitzicht bevredigen schuldeisers / 212
- 12.7 Rechtsmiddelen tegen intrekking of weigering intrekking / 212
- 12.8 Einde voorlopige of definitieve surseance door intrekking op verzoek schuldenaar / 213
- 12.9 Einde voorlopige of definitieve surseance door homologatie akkoord / 214
- 12.10 Einde voorlopige of definitieve surseance door weigering homologatie akkoord / 214
- 12.11 Einde voorlopige of definitieve surseance ontbinding akkoord / 214
- 12.12 Einde voorlopige surseance door omzetting in schuldsaneringsregeling / 214
- 12.13 Einde voorlopige of definitieve surseance door omzetting op verzoek van buitenlandse insolventiefunctionaris / 216
- 12.14 Geen einde door dood schuldenaar / 216
- 12.15 Aankondiging einde surseance / 216
- 12.16 Rehabilitatie / 217
- 12.17 Faillissement volgend op surseance / 217
 - 12.17.1 Geregelde gevallen / 217
 - 12.17.2 Ongeregelde gevallen / 219

HOOFDSTUK 1

Verzoek, verlening en verlenging

Alice van der Schee¹

1.1 Inleiding

Een onderneming in financiële moeilijkheden, met toenemende liquiditeitstekorten en een steeds grotere druk van schuldeisers, kan behoefte hebben aan een adempauze en vervolgens mogelijk aan een schuldsanering. De wet voorziet in die adempauze en eventuele schuldsanering door de onderneming de mogelijkheid te bieden surseance van betaling aan te vragen en binnen die surseance de homologatie van een akkoord na te streven. Daarnaast kan een bestuurder het aanvragen van een surseance als omweg gebruiken om tot een faillissement te komen, bijvoorbeeld als de algemene vergadering van aandeelhouders niet tot een faillissementsaanvraag wil besluiten, of als aandeelhouders verdeeld zijn (par. 5.2.3). In art. 214 lid 1 Fw is geregeld dat de schuldenaar die voorziet dat hij met het betalen van zijn opeisbare schulden niet zal kunnen voortgaan, surseance van betaling kan aanvragen. In dit hoofdstuk komen het surseanceverzoek, de verlening van de surseance en de eventuele verlenging daarvan aan de orde. Ook zal worden ingegaan op de beschikbare rechtsmiddelen in relatie tot de verlening en de verlenging van de surseance van betaling.

1.2 Wie kan om een surseance van betaling verzoeken?

De surseance kan alleen worden verleend op verzoek van de schuldenaar zelf, dat wil zeggen een natuurlijk of rechtspersoon. De surseance wordt niet verleend aan een natuurlijk persoon die geen zelfstandig beroep of bedrijf uitoefent; voor diegene staat de Wsnp open.² Evenmin kan surseance van betaling worden verzocht door een bank, beleggingsonderneming, verzekeraar of centrale tegenpartij (art. 214 lid 4 Fw).³ Voor dergelijke financiële instellingen zijn afzonderlijk regimes in de Faillissementswet opgenomen.⁴ Als een van twee echtgenoten of geregistreerde partners een beroep of bedrijf uitoefent en het beroeps- of bedrijfsvermogen tot het huwelijks- respectievelijk geregistreerd partnerschapsvermogen behoort, dan kunnen beide echtelieden of geregistreerde partners surseance aanvragen.⁵ Alle rechtspersonen kunnen surseance aanvragen.⁶ De surseance staat ook open voor de maatschap, de vennootschap

1 Mr. A. van der Schee is advocaat en Rechtsanwältin bij VBK advocaten en notarissen te Utrecht.

2 Zie art. 214 lid 4 Fw ingevoerd op 1 december 1998 bij de Wsnp, *Stb.* 1998, 445 en *Stb.* 1998, 622.

3 Zie voor een bank art. 212g lid 1 onderdeel a Fw, zie voor een verzekeraar art. 213 Fw, zie voor een beleggingsonderneming art. 212oo tweede zin Fw, voor een centrale tegenpartij art. 213ll onderdeel b Fw.

4 Afd. 11A art. 212a, afd. 11AB art. 212oo en afd. 11B art. 213 Fw.

5 Rb. Almelo 31 maart 1999, ECLI:NL:RBALM:1999:AF0040, *JOR* 1999/125, m.nt. A. van Hees, *TvI* 1999/9, p. 212.

6 De besloten vennootschap, de naamloze vennootschap, de coöperatie, onderlinge waarborgmaatschappij, de vereniging en de stichting.

onder firma en de commanditaire vennootschap. De surseance van de vennootschap onder firma leidt overigens niet noodzakelijkerwijs ook tot de surseance van elk van de vennoten.⁷ De surseance van de commanditaire vennootschap leidt eventueel tot de surseance van de beherende venno(o)t(en),⁸ maar niet tot die van de commanditaire venno(o)t(en).

Het verzoek tot surseance kan ook worden ingediend als er al een faillissementsaanvraag aanhangig is, zelfs tot vlak voor het ogenblik dat de rechtbank het faillissement zou uitspreken (art. 218 lid 6 Fw).⁹ Het indienen van een surseanceverzoek heeft tot gevolg dat de faillissementsaanvraag wordt geschorst. De behandeling van de faillissementsaanvraag kan weer worden hervat, zodra de surseance op enigerlei wijze eindigt (zie hoofdstuk 12).¹⁰ Art. 248 lid 1 Fw bepaalt dat gedurende een surseance faillietverklaring niet rauwelijks kan worden gevorderd.¹¹ Dit betekent dat als de surseance eenmaal is verleend, faillietverklaring alleen mogelijk is als dit uitdrukkelijk door de wet wordt toegestaan.¹²

1.3 Relatieve bevoegdheid van de rechtbank

De bevoegdheid van de rechtbank om van een verzoekschrift tot verlening van surseance kennis te nemen is – via art. 214 lid 2 Fw – geregeld in art. 2 Fw. Bevoegd is de rechtbank van de woonplaats/statutaire vestigingsplaats van de schuldenaar (art. 2 lid 1 Fw). Voordat de rechtsmacht van de Nederlandse rechter kan worden vastgesteld dient ook te worden getoetst aan de Insolventieverordening (herschikking).¹³ Als de Insolventieverordening (herschikking) van toepassing is, dan regelt die verordening namelijk de internationale competentie. Voor het bepalen van de toepasselijkheid van de Insolventieverordening (herschikking) is doorslaggevend of het centrum van voornaamste belangen is gelegen in een lidstaat van de EU, met uitzondering van Denemarken. Bij vennootschappen en rechtspersonen wordt – zolang het tegendeel niet is bewezen – vermoed dat de plaats van de statutaire zetel van de vennootschap/rechtspersoon het centrum van voornaamste belangen is.¹⁴ Op basis van art. 4 Insolventieverordening (herschikking) dient de Nederlandse rechter ambtshalve te onderzoeken of het centrum van voornaamste belangen van de schuldenaar ten aanzien waarvan een surseanceverzoek voorligt,

7 HR 6 februari 2015, ECLI:NL:HR:2015:251, *NJ 2017/8 (V/Bepro)*, eerder werd dit wel aangenomen. Zie voor faillissement HR 14 april 1927, *NJ 1927/725* en HR 22 december 2009, ECLI:NL:HR:2009:BK3574, *NJ 2010/15*. Voor natuurlijke personen geldt dat indien een verzoek tot toelating tot de Wsnp is ingediend, terwijl voor de vof de surseance is uitgesproken, dit niet zonder meer tot de surseance van de natuurlijke persoon leidt. Ook dient voor elke vennoot de relatieve competentie te worden bepaald. Dit is in het bijzonder relevant als een van de vennoten zijn woonplaats heeft binnen een andere lidstaat van de EU, HvJ EU 15 december 2011, zaak C-191/10, ECLI:EU:C:2011:838, *NJ 2012/258 (Rastelli)*.

8 Als er sprake is van één beherend vennoot/natuurlijk persoon geldt HR 6 februari 2015, ECLI:NL:HR:2015:251, *NJ 2017/8 (V/Bepro)* eveneens, zie ook noot 7 hiervoor.

9 Zie daarbij ook de speciale regeling bij een aanvraag tot faillietverklaring van een moedermaatschappij van een verzekeraar of verzekeringsgroep door DNB op grond van art. 213ar Fw; in dat geval gaat de aanvraag tot faillietverklaring van DNB vóór op de surseanceaanvraag.

10 Zie ook Landelijk procesreglement verzoekschriftprocedures insolventiezaken rechtbanken 2026 art. 3.3.4, p. 39.

11 Met uitzondering van de mogelijkheid van art. 213ar Fw (DNB faillissementsverzoek prevaleert bij een moedermaatschappij van een verzekering).

12 Art. 218 lid 5, art. 242 lid 4, art. 272 lid 4, art. 277 en art. 280 lid 2 Fw.

13 Met inwerkingtreding van de Uitvoeringswet Insolventieverordening van 6 november 2003, *Stb.* 2003, 444, is aan art. 214 lid 2 Fw toegevoegd dat in het surseanceverzoek gegevens moeten worden opgenomen op grond waarvan de rechter kan beoordelen of hem rechtsmacht toekomt.

14 Zie art. 3 lid 1 Insolventieverordening (herschikking).

zich ook daadwerkelijk in Nederland bevindt. Dit heeft tot gevolg dat de schuldenaar de rechter in staat moet stellen (lees: informatie en documenten ter beschikking moet stellen) om te kunnen beoordelen of hem rechtsmacht op basis van de Insolventieverordening (herschikking) toekomt (art. 214 lid 2 Fw). Is het centrum van voornaamste belangen buiten Nederland gelegen maar wel elders in de EU,¹⁵ dan is de Nederlandse rechter niet bevoegd om op basis van een verzoekschrift tot verlening van surseance deze als (hoofd)insolventieprocedure te openen.

Als de schuldenaar binnen het Rijk in Europa geen woonplaats heeft, maar daar wél een beroep of bedrijf uitoefent, dan is de rechtbank 'binnen welker gebied hij een kantoor heeft, bevoegd' (art. 2 lid 4 Fw). Voor de vennootschap onder firma geldt dat de rechtbank 'binnen welker gebied het kantoor der vennootschap is gevestigd, mede bevoegd' is (art. 2 lid 3 Fw). De hoofdregel bij een vennootschap onder firma is immers dat de bevoegdheid van de rechtbank wordt bepaald door de woonplaats van de vennoten. Dit kan ertoe leiden dat – als de vennoten in verschillende arrondissementen wonen – meerdere rechtbanken bevoegd zijn om de surseance uit te spreken. Bij samenloop van meerdere surseanceverleningen (bijvoorbeeld bij de vennootschap onder firma) volgt uit art. 214 lid 2 Fw jo. art. 2 lid 5 Fw welke uitspraak prevaleert. Art. 2 lid 5 Fw bepaalt dat als de surseance door meer dan één daartoe bevoegde rechtbank wordt uitgesproken, alleen de eerst gedane uitspraak rechtsgevolgen heeft. Als het om meerdere uitspraken op dezelfde dag gaat, dan heeft de uitspraak van de rechtbank die als eerste op de lijst in de Wet op de rechterlijke indeling genoemd wordt, rechtsgevolgen.

1.4 Verzoekschrift en bijlagen

Het 'Landelijk procesreglement verzoekschriftprocedures insolventiezaken rechtbanken'¹⁶ geeft een overzicht van de inhoud van het verzoekschrift en van de bijlagen die met een surseanceverzoek aan de rechtbank moeten worden gezonden. De in het landelijk procesreglement voorgeschreven inhoud van het verzoekschrift is gebaseerd op de vereisten voortvloeiend uit art. 214 lid 2 Fw en art. 96 Fw en heeft tot doel om de rechtbank een actueel overzicht van de vermogenstoestand van de schuldenaar te verschaffen. Het verzoekschrift dient de NAW-gegevens/KvK-gegevens van de schuldenaar te vermelden, evenals een duidelijke omschrijving van het verzoek, de gronden waarop het verzoek berust – inclusief de gronden voor de relatieve bevoegdheid van de rechter – en de naam en het telefoonnummer van de behandelend advocaat. In het kader van de beoordeling van de internationale bevoegdheid dient in het verzoekschrift ook te worden opgenomen in welke lidstaat van de EU het centrum van voornaamste belangen van de schuldenaar is gelegen.¹⁷ De rechtbank moet immers in staat gesteld worden om ambtshalve te toetsen of er sprake is van rechtsmacht om het verzoek tot verlening van de surseance te kunnen toewijzen.

Ten aanzien van de bijlagen geldt dat naast de legitimatiebewijzen van de schuldenaar dan wel bestuurder, de uittreksels uit de Basisregistratie Personen dan wel de KvK, vooral het

¹⁵ Met uitzondering van Denemarken.

¹⁶ Landelijk procesreglement verzoekschriftprocedures insolventiezaken rechtbanken 2026; zie hoofdstuk 3, par. 3.2.7. e.v.

¹⁷ Indien het centrum van voornaamste belangen niet in Nederland is gelegen dan moet de verzoeker vermelden of hij een vestiging heeft als bedoeld in art. 2 lid 10 Insolventieverordening (herschikking) jo. art. 3 lid 2 Insolventieverordening (herschikking).

overzicht van baten en schulden en de overige gegevens uit de administratie, niet mogen ontbreken. Het overzicht van baten en schulden omvat in ieder geval een kolommenbalans en de laatste jaarrekening. Uit de administratie moeten in ieder geval worden bijgevoegd: een lijst van schuldeisers met hun NAW-gegevens en de hoogte van hun vorderingen en een lijst van debiteuren met hun NAW-gegevens en de hoogte van hun vorderingen. Deze documenten geven immers inzicht in de financiële omstandigheden van de onderneming en kunnen als onderbouwing van de gronden voor de aanvraag van de surseance dienen. In art. 281a Fw is een speciale regeling opgenomen voor die schuldenaren die meer dan 10.000 schuldeisers hebben, de zogenoemde *Brandaris*-regeling (zie o.a. par. 7.5.4 en 10.10). In die gevallen is het voor de schuldenaar lastig om een crediteurenlijst met NAW-gegevens te overleggen en heeft de wetgever een vereenvoudiging toegestaan. Als er meer dan 5000 maar minder dan 10.000 schuldeisers zijn, kan de rechtbank een soortgelijke vereenvoudiging toestaan (art. 281a lid 2 Fw).

Bij het verzoek tot surseance kan een akkoordvoorstel worden gevoegd (art. 214 lid 3 Fw). Van belang is ook dat het verzoekschrift wordt ondertekend en ingediend door een advocaat en mede wordt ondertekend door de verzoeker. Als de verzoeker een natuurlijk persoon is, moet in sommige gevallen ook de partner het verzoek medeondertekenen.¹⁸ Het verzoekschrift met bijbehorende stukken wordt ter griffie van de rechtbank neergelegd, ter kosteloze inzage van eenieder (art. 215 lid 1 Fw). Gezien het aantal documenten en bijlagen, die bij een surseance-verzoek moeten worden gevoegd, kan het zijn dat het indienen van dit verzoek bewerklijker is dan een eigen aangifte bij faillissement. Desalniettemin heeft het aanvragen van een surseance soms alleen al de voorkeur omdat de algemene vergadering van aandeelhouders niet wil meewerken aan een faillissementsaanvraag. Een surseanceverzoek is altijd openbaar. Voorts is altijd griffierecht verschuldigd.¹⁹

1.5 Gronden voor het verzoek

In alle gevallen geldt dat de schuldenaar in het verzoekschrift moet stellen dat hij 'voorziet, dat hij met betalen van zijn opeisbare schulden niet zal kunnen voortgaan' (art. 214 lid 1 Fw). Dit inhoudelijke criterium is in principe voldoende voor de rechter om de voorlopige surseance te kunnen toewijzen. Verder zal de schuldenaar in ieder geval stellen dat het vooruitzicht bestaat dat hij te zijner tijd de schuldeisers kan bevredigen. Dat is immers een voorwaarde die moet zijn vervuld ten tijde van de behandeling van de definitieve verlening (art. 218 lid 4 Fw). Deze voorwaarde betekent niet dat er sprake moet zijn van 'algehele bevrediging'. Wél moet het niet op voorhand uitgesloten zijn dat de schuldenaar zijn schuldeisers op de ene of andere manier tevreden kan stellen. Als op voorhand vaststaat dat enigerlei voldoening van de schuldeisers niet mogelijk is, dan moet ook de definitieve verlening van de surseance worden geweigerd.

1.6 Voorlopige verlening

De rechtbank zal dadelijk de gevraagde surseance voorlopig verlenen, en een of meer bewindvoerders benoemen om met de schuldenaar het beheer over diens zaken te voeren (art. 215

¹⁸ Als de schuldenaar een natuurlijk persoon is en er sprake is van een huwelijk met een gemeenschap van goederen dan wel geregistreerd partnerschap met een gemeenschap van goederen, dan moet de partner bij alle verzoeken in het kader van deze titel ook ondertekenen.

¹⁹ Zie voor de hoogte van het griffierecht de bijlage behorende bij de Wet griffierechten burgerlijke zaken.

lid 2 Fw). Art. 218 lid 6 Fw bepaalt dat een verzoek tot surseance eerder wordt behandeld dan een gelijktijdig aanhangige faillissementsaanvraag. Deze bepaling is ook toepasselijk als een faillissementsaanvraag en een verzoek tot surseance aanhangig zijn bij verschillende rechterlijke colleges.²⁰ Alleen als er een verzoek tot aanwijzing van een herstructureringsdeskundige in de WHOA gelijktijdig met het verzoek tot surseanceverlening aanhangig is, wordt eerst het verzoek tot aanwijzing van de herstructureringsdeskundige behandeld en wordt de surseance niet voorlopig verleend (art. 215 lid 3 en 4 Fw).²¹

In art. 215 lid 5 Fw staat dat een bewindvoerder wordt benoemd. De bewindvoerder moet adequaat opgeleid zijn en over de vereiste deskundigheid beschikken.²² De benoeming van een bewindvoerder en zijn taken en bevoegdheden worden nader beschreven in hoofdstuk 2, maar kort gezegd komt het in de eerste fase na de benoeming erop neer dat de bewindvoerder beoordeelt of de surseance kans van slagen heeft, of dat er een omzetting naar faillissement geïndiceerd is. De bepaling dat de gevraagde surseance dadelijk zal worden verleend, zij het voorlopig, betekent dat de rechtbank de gegrondheid van het verzoek niet beoordeelt.²³ 'Dadelijk' in deze context betekent dan ook daadwerkelijk dadelijk. De surseance wordt door de rechtbanken in het algemeen nog dezelfde dag, en soms ook onmiddellijk, voorlopig verleend. De surseance wordt dan geacht te zijn ingegaan bij de aanvang van de dag waarop zij voorlopig is verleend (art. 217 Fw), dus om 00.00 uur. Deze bepaling is met name van belang in verband met het fixatiebeginsel (par. 3.1.3).

Bij het voorlopig verlenen van de surseance benoemt de rechtbank ook een of meer van haar leden tot rechter-commissaris om enerzijds de bewindvoerders op hun verzoek van advies te dienen en anderzijds om toezicht te houden op de vervulling van de op de bewindvoerders rustende taken (art. 223a Fw).²⁴ Bij het voorlopig verlenen van de surseance kan de rechtbank op basis van art. 226 Fw ook een of meer deskundigen benoemen om 'een onderzoek naar de staat van de boedel in te stellen en een beredeneerd verslag van hun bevindingen uit te brengen' (par. 2.4.2). In de praktijk wordt van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt. De rechtstoestand van een voorlopige verlening komt overeen met die van de definitieve verlening,²⁵ zij het dat gelegde beslagen pas vervallen en de zich in gijzeling bevindende schuldenaar pas op vrije voeten komt, zodra de definitieve verlening of homologatie van het akkoord in kracht van gewijsde is gegaan, art. 230 lid 2 Fw (par. 3.1.6).

De surseance wordt niet voorlopig verleend als er sprake is van niet-ontvankelijkheid, bijvoorbeeld als het verzoek niet aan de in art. 214 Fw gestelde eisen voldoet, zij het dat in de praktijk de verzoeker eerst gevraagd zal worden om gebreken te herstellen. Tegen die beslissing staat

20 Zie voor de gevolgen van samenloop ook het Landelijk procesreglement verzoekschriftprocedures insolventiezaken rechtbanken 2026, p. 39.

21 Ingevoerd bij WHOA, *Stb.* 2020, 414, op 1 januari 2021 in werking getreden.

22 Dit artikel is toegevoegd aan de Implementatiewet richtlijn herstructurering en insolventie, *Stb.* 2022, 491. Zie ook Richtlijnen aanstellen curatoren in faillissementen en benoeming bewindvoerders in surseances van betaling (www.rechtspraak.nl/Voor-advocaten-en-juristen/Reglementen-procedures-en-formulieren/Civiel/Insolventierecht).

23 HR 7 juli 2017, ECLI:NL:HR:2017:1280, r.o. 3.5.2, *NJ* 2018/363, *JOR* 2017/305 (*Oi Coop*).

24 Zie verder hoofdstuk 2, par. 2.3.

25 Hof 's-Hertogenbosch 29 mei 1973, *NJ* 1973/500; Wessels, *Surseance van betaling* (*Wessels Insolventierecht nr. VIII*) 2021/8047; F.M.J. Verstijlen, in: *GS Faillissementswet*, art. 217 Fw, aant. 1.

volgens art. 282 Fw geen hoger beroep open.²⁶ Ook wordt een surseanceverzoek afgewezen als de schuldenaar daarbij onvoldoende belang heeft of als er sprake is van misbruik van bevoegdheid.²⁷ De rechtbank kan een beschikking tot voorlopige verlening herroepen (art. 390 jo. art. 382 onder a Rv) als er sprake is van bedrog en het verzoek tot verlening van de surseance alsnog afwijzen. Daarbij is van belang dat het begrip ‘bedrog’ in deze context ruim dient te worden uitgelegd.²⁸

1.6.1 Publicatie

De griffier zorgt voor onmiddellijke aankondiging in de *Staatscourant* (art. 216 Fw). In die publicatie is in ieder geval de volgende informatie opgenomen:

- de indiening van het verzoek;
- de voorlopige verlening van de surseance en het tijdstip daarvan tot op de minuut nauwkeurig;
- de naam van de rechter-commissaris;
- de naam en woonplaats van de benoemde bewindvoerder;
- de datum van de schuldeisersvergadering; en
- of er een ontwerpakkoord is bijgevoegd.

De griffier dient van de verlening van de surseance ook opgaaf te doen aan het handelsregister (art. 39 onder a en d Handelsregisterbesluit jo. art. 6 lid 2 onder e Handelsregisterbesluit). Op de bewindvoerder rust in een voorlopig verleende surseance geen verplichting tot enige bekendmaking. Desondanks kan de behoorlijke vervulling van zijn taak meebrengen dat hij toch individuele schuldeisers op de hoogte stelt van het voorlopig verlenen van de surseance, opdat zij de gelegenheid hebben hun rechten ten aanzien van de door hen aan de schuldenaar geleverde en door deze niet betaalde zaken veilig te stellen.²⁹

1.6.2 Geen rechtsmiddel tegen voorlopige verlening

Art. 282 Fw bepaalt dat tegen de voorlopige verlening geen rechtsmiddel openstaat.³⁰ Gezien het feit dat de rechtbank de gegrondheid van het verzoek niet beoordeelt, is dat ook logisch. De ‘eigenlijke’ beoordeling en beslissing over het surseanceverzoek komt immers pas aan bod ten tijde van de schuldeisersvergadering waarin besloten wordt over de definitieve verlening.

1.6.3 Wel recht van verzet bij ontbreken internationale bevoegdheid

Elke schuldeiser heeft op grond van art. 215a Fw gedurende acht dagen na de dag waarop de surseance is verleend het recht van verzet op grond van het ontbreken van internationale bevoegdheid in overeenstemming met art. 5 lid 1 en 3 Insolventieverordening (herschikking).

²⁶ Met uitzondering van de mogelijkheid van cassatie in het belang van de wet, art. 78 Wet RO.

²⁷ Rb. Utrecht 24 november 2009, ECLI:NL:RBUTR:2009:BK4252, *JOR* 2010/49.

²⁸ Rb. Noord-Nederland 7 maart 2018, ECLI:NL:RBNNE:2018:817, *JOR* 2018/168 en HR 19 december 1996, ECLI:NL:HR:2003:AN7890, *NJ* 1998/45.

²⁹ HR 19 april 1996, ECLI:NL:HR:1996:ZC2047, *NJ* 1996/727, m.nt. W.M. Kleijn, *JOR* 1996/48, m.nt. S.C.J.J. Kortmann (*Maclou*).

³⁰ Met uitzondering van cassatie in het belang der wet (art. 78 lid 1 Wet RO). Zie ook Hof Amsterdam 5 februari 1932, *NJ* 1932/911 en HR 30 september 1949, *NJ* 1950/18.

Als na de behandeling van het verzet de surseance alsnog wordt ingetrokken dan wordt het bedrag vastgesteld dat de sursiet onder andere aan de bewindvoerder moet betalen. Dit bedrag bestaat uit de kosten van de surseance en het salaris van de bewindvoerder, art. 215a Fw jo. art. 250 lid 3 Fw.³¹ Het uitgangspunt voor de salariëring van de bewindvoerder is neergelegd in art. 250 lid 3 Fw (par. 2.1.4). Tegen het kostenbesluit van de rechter staat geen rechtsmiddel open. De rechter zal ten behoeve van de bewindvoerder een bevelschrift van tenuitvoerlegging van het besluit afgeven.

1.7 Schuldeisersvergadering

De rechtbank bepaalt in de beschikking waarbij de surseance voorlopig wordt verleend, de dag waarop de schuldeisersvergadering over de definitieve verlening van de surseance zal plaatsvinden (art. 215 lid 2 Fw). Behalve de dag worden ook het tijdstip en de locatie van de bijeenkomst vermeld, alsmede of een ontwerp van een akkoord bij het verzoekschrift is gevoegd. Volgens de wet roept de griffier de bekende schuldeisers³² en de sursiet bij brieven op, om op het verzoekschrift te worden gehoord, voordat er kan worden beslist over het definitief verlenen van de gevraagde surseance. In de praktijk vindt die oproeping eigenlijk altijd plaats door de advocaat van de sursiet of door de bewindvoerder.

In art. 281b Fw is een regeling opgenomen voor het geval er meer dan 5000 schuldeisers zijn (onderdeel van de *Brandaris*-regeling, par. 7.5.4 en 10.10). Op basis van dit artikel kan de rechtbank op verzoek van de bewindvoerders voorzieningen treffen om gemakkelijker te communiceren. Dit betreft onder andere de mogelijkheid om de schuldeisers niet bij brief dan wel schriftelijk, maar door aankondigingen in de *Staatscourant* op te roepen (art. 281c Fw).³³

Onder de 'korte termijn' in art. 215 lid 2 Fw waarop de behandeling plaats heeft, wordt in de praktijk meestal twee tot drie maanden verstaan. Er is namelijk enige tijd nodig om de vooruitzichten in de surseance te kunnen vaststellen en om te kunnen bepalen wie de schuldeisers zijn ten aanzien waarvan de surseance werkt. Nu de bewindvoerder een advies moet uitbrengen ter gelegenheid van de behandeling van de definitieve verlening van de surseance, is het van belang dat de toekomstige koers van de onderneming op dat moment enigszins duidelijk is. Het heeft weinig zin die behandeling al te laten plaatsvinden op het ogenblik dat over bijvoorbeeld de vooruitzichten en de strategie nog onduidelijkheid bestaat. Als er nog sprake is van onduidelijkheid kunnen de schuldeisers ook lastiger bepalen of de surseance al dan niet definitief moet worden verleend.

31 Art. 250 lid 3 Fw is ingevoerd met de Implementatiewet richtlijn herstructurering en insolventie, Stb. 2022, 491 aangezien de richtlijn vereist dat er regels voor de vergoeding van insolventiefunctionarissen gelden die beantwoorden aan de doelstelling van een efficiënte afwikkeling van insolventieprocedures en dat er een geschikte regeling geldt om geschillen over de beloning te kunnen oplossen.

32 Onder schuldeisers in de surseance dienen ook houders van betwiste vorderingen te worden verstaan; zie Rb. Arnhem 26 juli 1960, NJ 1960/621.

33 Bij recente wetswijzigingen is in de Fw ook wel de zinsnede 'dan wel schriftelijk' toegevoegd. Bewindvoerders kunnen dan berichten aan schuldeisers niet alleen per brief, maar bijvoorbeeld ook per e-mail versturen. Die wijziging is in art. 215 lid 2 Fw niet doorgevoerd, maar wel opgenomen in de *Brandaris*-regeling in art. 281c Fw, als er meer dan 5000 schuldeisers zijn.

De behandeling van het surseanceverzoek tijdens de schuldeisersvergadering zal worden uitgesteld of eventueel afgesteld, wanneer vóór de daarvoor vastgestelde datum een verzoek tot intrekking van de surseance is gedaan, art. 242 e.v. Fw (par. 12.5). Dit geldt bijvoorbeeld ook voor een sursiet die een zelfstandig beroep of bedrijf uitoefent en hij kan kiezen tussen de surseance en de schuldsaneringsregeling (art. 247a Fw). Een dergelijk intrekkingverzoek moet uiterlijk gedaan worden op de achtste dag voorafgaand aan die waarop over de definitieve verlening van de surseance wordt beslist, maar in ieder geval binnen een termijn van twee maanden na de voorlopige verlening van de surseance, art. 247a lid 1 Fw.

Als de behandeling van het verzoek tot intrekking niet is afgerond voordat de schuldeisersvergadering plaatsvindt, heeft het niet zoveel zin om de schuldeisersvergadering doorgang te laten vinden (art. 246 lid 1 Fw). In de praktijk zal de sursiet of de bewindvoerder, in plaats van de griffier zoals de wet voorschrijft, de schuldeisers schriftelijk mededelen dat de vergadering niet op die dag zal worden gehouden.³⁴ Blijft de surseance voortbestaan, bijvoorbeeld na afwijzing van het verzoek om intrekking terwijl tegen de afwijzing ook geen rechtsmiddel meer openstaat, dan zal de griffier (of in de praktijk de raadsman van de sursiet of de bewindvoerder) de schuldeisers opnieuw oproepen voor een nieuwe datum voor de behandeling van het verzoek tot definitieve verlening van de surseance (art. 246 lid 2 Fw). Een voorlopig verleende surseance laten eindigen door intrekking van het verzoekschrift waarbij de surseance werd gevraagd, is uitgesloten.

De schuldeisersvergadering heeft plaats in raadkamer en is dus besloten.³⁵ De vergadering begint meestal met de vraag aan de (advocaat van de) sursiet of hij het surseanceverzoek wil toelichten. Na het horen van de rechter-commissaris, de bewindvoerder en de verschenen schuldeisers laat de rechtbank de stemming door de schuldeisers plaatsvinden. Met inachtneming van het resultaat van de stemming geeft de rechtbank vervolgens haar beschikking – meestal direct. De schuldeisersvergadering is toegankelijk voor alle schuldeisers, onverschillig of zij op de lijst van bekende schuldeisers voorkomen (vgl. art. 218 lid 1 Fw). Ook schuldeisers voor wie de surseance níet werkt mogen ter vergadering verschijnen en het woord voeren, maar zij mogen niet meestemmen.³⁶ Voor zekerheidsgerechtigde schuldeisers geldt dat zij voor het niet-gedekte deel van hun vordering in beginsel concurrent zijn (voor dat niet-gedekte deel werkt de surseance dus wél). Daarmee kunnen zij alle aan concurrente schuldeisers toekomende rechten uitoefenen (par. 8.2.2).

Een schuldeiser kan in persoon verschijnen of zich door een schriftelijk gevolmachtigde laten vertegenwoordigen. Een mondelinge volmacht is niet voldoende.³⁷ Voor de vertegenwoordiging door een advocaat is een schriftelijke volmacht niet vereist (art. 218 lid 1 Fw).³⁸ Is de schuldeiser een rechtspersoon, dan wordt die rechtspersoon in principe vertegenwoordigd door het bestuur.

34 In dit artikel is per 1 september 2017 'schriftelijk' ingevoerd in plaats van 'per brief', Invoeringswet vereenvoudiging en digitalisering procesrecht, *Stb.* 2016, 290 en *Stb.* 2017, 174. De griffier kan dus de schuldeisers ook per e-mail informeren.

35 Crediteurenlijsten, bewindvoerders- en deskundigenverslagen liggen daarentegen ter inzage van eenieder.

36 De gevolgen als bevoorrechte schuldeisers wel meestemmen zijn onduidelijk. Het kan al dan niet leiden tot het verlies van voorrang (par. 8.2).

37 Hof Amsterdam 1 mei 1963, *NJ* 1963/366.

38 Hof Amsterdam 23 september 1977, n.g.; rek.nr. 507/77.

Enkele weken voorafgaand aan de schuldeisersvergadering stuurt de sursiet (of meestal diens advocaat) aan de schuldeisers voor wie de surseance werkt een brief met een oproep om vóór de definitieve verlening van de surseance te stemmen. Ook sluit hij een volmacht bij die de schuldeisers ondertekend kunnen retourneren. Wanneer ook de bewindvoerder vóór definitieve verlening is, zendt hij vaak gelijktijdig een bericht aan de schuldeisers, waarin hij het verzoek van de sursiet ondersteunt. In de praktijk blijkt dat een meerderheid van de schuldeisers meestal alleen de volmacht aan de (advocaat van de) sursiet toestuurt en niet ter zitting verschijnt. Dit leidt ertoe dat er tijdens de schuldeisersvergadering al snel helderheid is over de vraag of de surseance al dan niet definitief kan worden verleend.

1.7.1 *Crediteurenlijst*

De surseance kent geen verificatieprocedure zoals bij faillissement. Anders dan voor de toelating tot de stemming over het akkoord (par. 7.5), is voor de aanmelding van vorderingen voor de in art. 218 Fw bedoelde stemming geen specifieke procedure voorgeschreven. Alleen de schuldeisers die door de schuldenaar zijn vermeld op de bij het surseanceverzoek gevoegde lijst worden door de griffier opgeroepen. De praktijk in de eerste weken van de surseance leert dat de door de sursiet verschaftte schuldeisersgegevens aanzienlijk moeten worden aangepast. De schuldenaar zal meestal de meest recente crediteurenlijst met het verzoekschrift meesturen, maar omdat de surseance niet voor alle schuldeisers werkt, is die lijst vaak niet voldoende nauwkeurig. De bewindvoerder doet er dus verstandig aan om zich enige tijd voorafgaand aan de eerste schuldeisersvergadering in het schuldeisersbestand te verdiepen. De bewindvoerder kan dan de crediteurenlijst actualiseren en daarbij onderscheid maken tussen de schuldeisers ten aanzien waarvan de surseance wel en niet werkt. Om ervoor te zorgen dat de juiste schuldeisers worden opgeroepen (als de griffier voor de oproeping zorgt) stuurt de bewindvoerder de bijgewerkte crediteurenlijst tijdig voorafgaand aan de zitting aan de rechtbank. Ook als de griffier niet voor oproeping zorgdraagt, doet de bewindvoerder er verstandig aan om die crediteurenlijst tijdig voor de zitting aan de rechtbank te sturen, om de rechtbank de gelegenheid te geven de behandeling ter zitting voor te bereiden. Hij kan daarbij ook wijzen op eventuele discussiepunten die met bepaalde schuldeisers zijn ontstaan.

1.7.2 *Stemming en quorum tijdens schuldeisersvergadering*

De uitkomst van de stemming bepaalt of het ingediende verzoek dadelijk wordt afgewezen of dat definitief surseance van betaling wordt verleend aan de sursiet. De rechtbank zal tevens de wenselijkheid van de surseance beoordelen (par. 1.8.4). Met de niet ter vergadering vertegenwoordigde schuldeisers, ook de bekende, wordt geen rekening gehouden. Niet ter zake doet of de niet ter vergadering vertegenwoordigde schuldeisers vóór verlening van de surseance zouden hebben gestemd als zij wel aanwezig zouden zijn geweest.³⁹ Indien een schuldeiser houder is van meer dan één vordering, telt hij bij de stemming toch als één schuldeiser, zij het voor het totaalbedrag van de vorderingen.⁴⁰

39 Hof 's-Gravenhage 24 januari 1989, ECLI:NL:GHSGR:1989:AD0593, NJ 1989/643 (betreft de verlenging van een surseance).

40 Hof Amsterdam 6 december 1933, NJ 1936/739, W 12846.

Voor de vaststelling van het quorum gaat het steeds om stemgerechtigde schuldeisers, zijnde houders van schuldvorderingen volgens art. 233 Fw, die vertegenwoordigd zijn ter vergadering. Géén surseance kan worden verleend als wordt tegengestemd door:

- hetzij houders van meer dan één vierde van het totaal van de tijdens de vergadering vertegenwoordigde vorderingen van schuldeisers voor wie de surseance werkt;
- hetzij meer dan één derde van de stemgerechtigde, ter vergadering vertegenwoordigde, schuldeisers met schuldvorderingen ten aanzien waarvan de surseance werkt.

Uit deze negatief geformuleerde quorumvereisten blijkt het belang van de sursiet om door middel van schriftelijke volmachten zoveel mogelijk voorstemmers te verzamelen. Als er slechts enkele schuldeisers of alleen schuldeisers met geringe vorderingen op de vergadering vertegenwoordigd zijn, kan/kunnen één of enkele grote schuldeisers die wél komen opdagen (of bijvoorbeeld bij volmacht vertegenwoordigd zijn) een onevenredig grote invloed op het stemresultaat hebben.⁴¹

Over de toelating tot de stemming beslist, bij verschil van mening, de rechtbank (art. 218 lid 3 Fw).⁴² Deze beslissing wordt genomen tijdens de vergadering en dat betekent dat er geen integrale toetsing van de vordering kan plaatsvinden. Bij haar toelating van een schuldeiser tot de stemming beslist de rechtbank aldus alleen over de aannemelijkheid van de bewering van de betrokken schuldeiser, maar niet over de gegrondheid van de vordering zelf.⁴³ De toetsingscriteria voor de toelating kunnen worden ontleend aan art. 257-266 Fw (par. 7.5.3). Hoger beroep tegen de beslissing over toelating tot de stemming staat op grond van art. 282 niet open.⁴⁴

Het verzoek van een schuldeiser die tegen het verlenen van surseance heeft gestemd, om na afloop van de schuldeisersvergadering zijn stem te mogen herroepen, leidt niet tot een andere stem.⁴⁵ Op een eenmaal uitgebrachte stem kan ook in hoger beroep niet worden teruggekomen.⁴⁶ Bij de behandeling van het hoger beroep wordt het verzoek om surseanceverlening immers niet opnieuw in stemming gebracht (art. 220 lid 1 Fw). Wel mag de schuldeiser een gewijzigde mening laten horen.⁴⁷ Ook mag hij op een later tijdstip in de surseance zijn stem wijzigen, bijvoorbeeld bij de behandeling van een verzoek tot verlenging of intrekking.

41 In faillissement wordt volgens art. 145 Fw vereist: de toestemming van de gewone meerderheid van de ter vergadering verschenen erkende en voorwaardelijk toegelaten concurrente schuldeisers, die tezamen ten minste de helft van het bedrag van de door geen voorrang gedekte erkende en voorwaardelijk toegelaten schuldvorderingen vertegenwoordigen. Daarnaast kan een akkoord ook door de RC worden vastgesteld als ware het aangenomen, volgens art. 146 Fw, als drie vierde van de ter vergadering verschenen erkende en voorwaardelijk toegelaten concurrente schuldeisers vóór heeft gestemd én de verwerping van het akkoord het gevolg is van het tegenstemmen van een of meer schuldeisers die, alle omstandigheden in aanmerking genomen en in het bijzonder het percentage dat die schuldeisers, zou de boedel worden ver-effend, naar verwachting aan betaling op hun vordering ontvangen, in redelijkheid niet tot dit stemgedrag hebben kunnen komen.

42 Bij de stemming over het akkoord beslist de rechter-commissaris, art. 267 Fw (par. 2.2.2).

43 Zie ook Rb. Rotterdam 7 april 2017, ECLI:NL:RBROT:2017:4312 en ECLI:NL:RBROT:2017:4315.

44 HR 10 maart 1961, *NJ* 1961/490, m.nt. H.B.

45 Rb. Zwolle 4 juni 1924, *W* 11303.

46 Hof Amsterdam 1 mei 1963, *NJ* 1963/366.

47 Hof 's-Gravenhage 18 oktober 1935, *NJ* 1935/1468.